

פרי קודש הילולים

בס"ד | פקודי - החודש תשפ"ה | גליון מס' 156 | שנה ד'

דברי תורה על פי הספה"ק "קודש הילולים"

חורבן הבית הוא עדות על אהבת הקב"ה לישראל

אלה פקודי המשכן משכן העדת (שמות לח, כא).

יש לומר שדברי רש"י אלו הם בהמשך אחד. ורמז בזה, שכשם שבנין המשכן היה עדות שהקב"ה מחל לישראל, כך חורבן הבית הוא עדות על אהבת הקב"ה לישראל, ש"שפך חמתו על עצים ואבנים" (איכה רבה ד, יד), ולא חי"ו על שונאיהם של ישראל.

(ח"א רפב)

בית המקדש נחרב בגלל הפירוד שזוהי בישראל

אלה פקודי המשכן משכן העדת (שמות לח, כא).

התרומה, שעל זה לא היה צריך לתת חשבון. אלא שלימד להם עומק הרמז שיש במשכן ובכליו, במידות ובמשקל של כל כלי וכלי, ולמה זה מזהב וזה מכסף ומנחושת, בכל דבר יש רמז להורות דרך הנהגה ותשובה, וכיצד להמשיך השראת השכינה בישראל, ואת זה לימדם משה.

וכשהגיע לביאור פנימיות ענין ווי העמודים, נתעלם ממנו הביאור על מה מרמזים, ועל מה באו האלף שבע מאות ושבעים וחמשה שקל כסף שמהם עשו הוויים. עד שהאיר הקב"ה עיניו של משה, שהטעם על תיבת "ואת האלף" הוא "אזלא גרש", לרמז על מה שהלכו ונתגרשו מארצם בחורבן הבית. והטעם לחורבן הוא שנפרדו ולא היתה להם את הדביקות המרומז בווי העמודים, המחברים את הקרשים זה לזה. בבית ראשון נפרדו מהשי"ת ומהדבקות בו, והלכו אחרי עבודה זרה, ובבית שני נפרדו זה מזה והיתה ביניהם שנאת חנם, ולא קיימו "ואהבת לרעך כמוך".

ועל ידי שנזכר משה בחורבן המשכן שנתמשכן בעוונותיהם של ישראל, ידע להורות על מה מרמזים ווי העמודים.

(ח"א רפב)

לשבת החודש

ישראל אינם תחת המזל אלא הם תלויים במעשיהם

החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם וגו' (שמות יב, ב).

אותם לכל העמים תחת כל השמים, ואתכם לקח ד' וגו', שלכל האומות יש כוכב ומזל, אבל את בני ישראל לקח ד' להיות תחת השגחתו.

והטעם לזה, כי כל העולם נברא עבור בני ישראל, כמאמר חז"ל (ה"ד בפירוש רש"י בראשית א, א), "בראשית, בשביל ישראל שנקראו ראשית ובשביל התורה שנקראת ראשית". ואת זה ראינו ביציאת מצרים, דהנה השי"ת היה יכול להוציא את בני ישראל ממצרים ללא כל האותות והמופתים, ומה ששלח את משה לעשות את כל האותות והמופתים, היה זה מאהבת השי"ת אותנו, וכדי לפקוח את עיני ישראל שידעו שהוא ברא את העולם. כי רק

במדרש (ילקוט שמעוני קפח), מה תלמוד לומר "לכם", לכם ולא לגויים וכו', שהגויים מוגין לחמה וישראל ללבנה.

ויש לדקדק למה כפל תיבת "לכם", החודש הזה "לכם" וגו' ראשון הוא "לכם".

ונראה לפרש, דהנה אמרו חז"ל (שבת קנו, א) "אין מזל לישראל", שבני ישראל אינם תחת המזל אלא הם מושגחים על ידי הקב"ה בעצמו. וכדפירש הרמב"ן על מאמר הכתוב (דברים ד, יט-כ), "פן תשא עיניך השמימה וראית את השמש ואת הירח ואת הכוכבים כל צבא השמים וגו' אשר חלק ד' אלקיך

"...ואולי אם המצא תמצא איזה דברי אגדה אשר ראוי לאמרם
בשבילי, אולי אבנה גם אני בעבורכם..."
שם בהקדמה

"וזאת באתי לרשום איזה ליקוטים למען ירוץ הקורא, ולאמר
בשבילי איזה דבר בכל שבוע..."
קודש הילולים ח"א עמ' ז'

למי שבראו יש כח לשדד את מערכותיו, להפוך מים לדם וים ליבשה. ועל ידי שהוא משדד את מערכות הטבע עבור בני ישראל, מוכח כי כל הטבע והבריאה נבראו בעבורם ובעבור התורה שיקבלו.

זה הרמז במה שישאל מונים ללבנה, כי הלבנה גדלה ומתקטנת, וכן ישראל עולים וח"ו יורדים, הכל לפי מעשיהם והם אינם תחת המזל. אבל

הגויים מונים לחמה שאינה משתנית, כי הם תחת המזל. וזהו שאמר הכתוב, "החדש הזה", היינו מאורעות החודש הזה, בריאת העולם ויציאת מצרים שהיו בחודש ניסן. הם "לכם", לראיה ולימוד ש"ראשון", היינו השי"ת שהוא ראשון לכל הראשונים, "הוא לכם", משגיח עליכם ולא הניחכם תחת המזל.

(ח"א שלג)

דברי תענוגים

מאת רבינו בנימין וואלף בן רבינו יואל זצ"ל רייכלס אב"ד שאפי, חותנו של רבינו הליל הזקן זצ"ל אב"ד אייבשיץ

בדין שני תבשילין בליל הסדר כשערב פסח חל בשבת

החגיגה במוצאי שבת. אלא מוכח, שכאשר חל י"ד בשבת אין מביאים חגיגה כלל, לפי שאינה נאכלת רק לשני ימים ולילה אחד, דלא כדעת גדולים אלו, עיי"ש מה שתייך.

ואת אשר אחזה לתרץ זה הוא, דאמנם מהה"א של הגמרא אפשר לדייק דלא כשיטתם, אבל אח"כ הביאה הגמ' גם את הסיפא דקתני, חל ארבעה עשר להיות בשבת, שוחט בה מיד [- בקופיץ שנמצא בו ביום]. בחמישה עשר, שוחט בה מיד [- אם נמצא הקופיץ בט"ו אפשר להשתמש בו מיד, כי בוודאי הוטבל לצורך שלמי החגיגה הבאים ביום עצמו]. ולכאורה, אם קופיץ שנמצא ב"ד שחל בשבת הוטבל רק לצורך שלמי חגיגה הבאים בט"ו, לאיזה צורך נשנה כלל במשנה "בחמישה עשר, שוחט בה מיד", הלוא כל שכן הוא, שהקופיץ שנמצא בט"ו בודאי כבר הוטבל לצורך שלמי חגיגה.

אלא על כרחך יש לומר, שקושיית הגמ' מהמילים "חל ארבעה עשר להיות בשבת, שוחט בה מיד" היא, דאז הוטבל הקופיץ לצורך החגיגה הבאה עם הפסח, שכאשר חל י"ד בשבת מביאים אותה בערב שבת, ונאכלת לשני לילות ויום אחד, כסברת הר"י מאורליינש והר"י מקורביל. ורק הקושיא מהסיפא "בחמישה עשר, שוחט בה מיד", הוא משום שהוטבל לצורך שלמי חגיגה הבאים בט"ו. וצדקו דברי הגאונים וסרה תלונת הגאון בעל שבות יעקב, ודוק היטב, וקל להבין לכל בן מבין.

ולחלוק כתב המשנה ברורה (סי תעג סק"ב), ואם חל ער"פ בשבת, י"א דאין צריך ליקח רק תבשיל אחד כנגד פסח, דחגיגה אינה באה אז, שאינה דוחה שבת. וי"א דאעפ"כ צריך לעשות ב' תבשילין כמו בשאר שנים, ולא פלוג רבנן בזה, מדאניה אלא לומר בעלמא, וכן נהגין [ועי' טעור שם, ובשור"ע הרב סעי' כג].

איתא בפרק ערבי פסחים (דף קיד:), רב יוסף אמר, צריך שני מיני בשר, אחד זכר לפסח ואחד זכר לחגיגה. וכתבו התוס' (ד"ה אחד זכר), כשחל י"ד להיות בשבת אין צריך רק בישול אחד, דחגיגת י"ד אינה דוחה את השבת. ומיהו אומר ר"י, דמכל מקום אין לחלק [- אלא יש להביא שני תבשילין גם כשחל ער"פ בשבת], דדמי לחובה, אם היינו מניחים מלעשות שני תבשילין. וגם יש לחוש שמא לא יעשו בשאר פסחים וכו', עיי"ש.

ועי' ברא"ש (סי כה), שה"ר יעקב מאורליינש וה"ר יהודה מקורביל ז"ל היו אומרים, דצריך שני תבשילין. דכשחל ארבעה עשר להיות בשבת מביאין החגיגה מערב שבת, ואינה נפסלת בלינה במוצאי שבת. דאמנם שלמים נאכלים לשני ימים ולילה אחד, אבל בכהאי גוונא, מביאין את החגיגה בערב שבת, וזמנה לשתי לילות [- אור ל"ד ואור לט"ו] וליום י"ד שביניהם. והא דתניא (פסחים סט:), "אימתי בא [- החגיגה] עם הפסח, בזמן שבא בחול". לא קשיא, דבחול בא עם הפסח, אבל בשבת אינו בא עם הפסח אלא בערב שבת.

ובשור"ת שבות יעקב (ח"א סי יח) הקשה על שיטתם מלשון המשנה (שקלים פ"ח מ"ג) שהובאה בסוגיית הגמרא (פסחים ע), סכין שנמצאת בארבעה עשר, שוחט בה מיד [- כי בוודאי הטבילה לצורך שחיטת הפסח]. בשלושה עשר, שונה ומטביל. קופיץ [- שמשמש בעיקר לחיתוך ושבירת עצמות], בין בזה ובין בזה [- בין נמצא ב"ד ובין נמצא ב"ג] שונה ומטביל. וקס"ד דהגמ', דמיירי ב"ד שחל בשבת ולכן הקופיץ אינו בחזקת שהוטבל, כי לא הוצרך לבעלים, כיון שאין מביאים חגיגה בער"פ שחל בשבת. והקשה מכאן השבות יעקב, שלשיטת הר"י מאורליינש ור"י מקורביל אכתי צריכה להם הקופיץ לשבירת העצמות של

דברי ברכה

מזל טוב לצאצאי רבינו הגה"ק זצ"ל

הרה"ח ישראל ויזל הי"ו (חתן הרה"ח יהודא ארי' שטיינמץ ותבדלחט"א מרת ר. שטיינמץ) ולבנו הרה"ח מאיר הי"ו
לרגל שמחת הבר מצוה של הנין-הנכד-הבן חיים אליעזר נ"ו

יהי רצון שיזכו לרוות מכל יוצ"ח רב תענוג ונחת דקדושה לתפארת אבות, הם וכל משפחתם, ויתקיים בהם במהרה "בגלל אבות תושיע בנים ותביא גאולה לבני בניהם", אמן.

לעילוי נשמת

הרה"ח דוד ב"ר חיים יהודה פרקש ז"ל
נלב"ע ד' ניסן תש"פ

תנצב"ה

הרה"ח יהודא ארי' ב"ר ברוך שטיינמץ ז"ל
נלב"ע ד' ניסן תשפ"א

נא להתפלל וללמוד לזכות
הרה"ח יואל בן חוה גיטל הי"ו
לרפואה שלימה במהרה
בתוך שאר חולי ישראל

"עיקר כיבוד אב ואם לעשות רצון אבינו שבשמים כי זה נחשב לאבות כאילו המה עושים, והעיקר לקבוע עתים בכל יום ויום לתורה..." (שם)

"...מי שזכה להיות לו בנים וחתנים צדיקים וכו' המעשים שלהם יהיו לו למשען בעולם הבא וכו' ואין לנו חסד גדול מזה..." (קדוש הילולים בהקדמה)